U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **N. J.**, zastoupená JUDr. Pavlem Ramešem, advokátem se sídlem Fügnerovo náměstí 1808/3, 120 00 Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 6. 2011, č. j. OAM-821/VL-07-P10-2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2012, č. j. 62 Az 5/2011 - 86,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna ustanoveného advokáta JUDr. Pavla Rameše **se určuje** částkou 8.228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 1. 6. 2011, č. j. OAM-821/VL-07-P10-2008, žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

[2] Žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalovaného žalobou podanou u Krajského soudu v Ostravě; ten rozsudkem ze dne 19. 12. 2012, č. j. 62 Az 5/2011 - 86, žalobu zamítl. Po provedeném dokazování krajský soud dospěl k závěru, že v řízení nebylo prokázáno, že by žalobkyně opustila vlast z důvodu pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, ani ze strachu z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů. Podle krajského soudu nebyly naplněny ani podmínky pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny nebo humanitárního azylu. Žalobkyně byla sice v péči psychoterapeuta, nicméně správní orgán při posuzování podmínek pro udělení humanitárního azylu neshledal důvody hodné zvláštního zřetele. Ze zpráv o zemi původu soud ověřil, že žalobkyni

nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy v případě návratu do Kyrgyzské republiky, proto v projednávané věci nebyly naplněny ani podmínky pro udělení mezinárodní ochrany.

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností namítajíc, že jsou dány důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, vada řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, a nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů.

[4] Stěžovatelka je přesvědčena, že v řízení prokázala důvodný strach z hrozeb soukromých osob. V zemi původu byla vystavena šikanóznímu jednání ze strany její rodiny, jehož intenzita představovala omezení osobní svobody a fyzické útoky proti její osobě. Z jejích zkušeností vyplývá, že jí v zemi původu nikdo nemůže pomoci. Trpí proto důvodným strachem, že po návratu do Kyrgyzstánu bude vyhledána příbuznými. V zemi se vyostřují radikální směry, jejichž terčem se stávají osoby jiného náboženství. Postavení žen v zemích střední Asie není rovnoprávné s postavením mužů.

[5] Krajský soud podle stěžovatelky špatně posoudil faktickou vynutitelnost práva v zemi původu a bez dalšího převzal nedostatečná skutková zjištění žalovaného. V Kyrgyzské republice není systém policejní a justiční ochrany funkční a stát není schopen zajistit ochranu práv svým občanům. Pokud stát není schopen zabránit útokům soukromých osob, lze takové útoky považovat za azylově relevantní. Žalovaný i krajský soud se podle stěžovatelky nedostatečně zabývali faktickým fungováním mocenských struktur v zemi původu, proto jak rozhodnutí žalovaného, tak rozsudek krajského soudu trpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Obdobné výhrady lze dle stěžovatelky vztáhnout i na závěry soudu o doplňkové ochraně.

[6] Při posuzování důvodů pro udělení humanitárního azylu soud podcenil psychický stav stěžovatelky. Ačkoli platí, že rozhodování žalovaného o udělení humanitárního azylu je založeno na správním uvážení, nelze meze správního uvážení překračovat. Objektivně zjištěný závažný psychický stav stěžovatelky byl nepochybně důvodem pro udělení humanitárního azylu.

[7] Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřípustnost.

[9] Vzhledem k okolnosti, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje

vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být kasační stížnost podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany lze pro stručnost odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS; všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná na www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu.

[10] K námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí žalovaného a následně i rozsudku krajského soudu pro nevypořádání se s faktickým fungováním mocenských struktur v zemi původu Nejvyšší správní soud uvádí, že eventuální nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu může za určitých okolností naplnit důvody přijatelnosti kasační stížnosti, a to dokonce i za situace, kdy to stěžovatelka ani výslovně nenamítne. Ve smyslu shora citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 totiž další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2010, č. j. 1 Azs 20/2010 - 238). O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat mj. tehdy, pokud krajský soud *„v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.“* (srov. shora citované usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39). V daném případě Nejvyšší správní soud v této rovině posuzování rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelným neshledal.

[11] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou nesprávného posouzení důvodů pro udělení azylu krajským soudem. Podle stěžovatelky se v daném případě jednalo o pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť ačkoli šlo o pronásledování soukromých osob (jejích rodinných příslušníků), orgány v zemi původu nebyly schopné poskytnout jí ochranu. V tomto ohledu lze odkázat na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž plyne, že *„jak pronásledování, tak i vážná újma může hrozit ze strany státu, resp. organizace, která ovládá stát, jakož i ze strany nestátních původců, tedy soukromých osob. V posléze uvedeném případě je pak třeba prokázat, že stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout před pronásledováním nebo vážnou újmou ochranu, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy“* (srov. rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57). Z rozsudku zdejšího soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, dále plyne, že pod pojem pronásledování z důvodu náboženství ve smyslu zákona o azylu nelze podřadit potíže stěžovatele s rodinou, ačkoli jsou náboženského charakteru, pokud potíže žadatele o azyl nejsou prováděny, podporovány či trpěny úřady ve státě, protože se žadatel

na úřady o pomoc neobrátil a ty tak o jeho potížích vůbec nevěděly. Obdobné závěry vyplývají rovněž z rozsudku ze dne 5. 5. 2004, č. j. 2 Azs 15/2004 - 72, v němž soud konstatoval, že neshody žadatele o mezinárodní ochranu s příbuznými z náboženských důvodů, o kterých státní úřady vůbec nevěděly, nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Nejvyšší správní soud tak uvádí, že žalovaný i krajský soud v souladu s citovanou judikaturou vyhodnotili, že pokud stěžovatelka měla spory s příbuznými z důvodu konvertování ke křesťanství a vzniklé nepříjemnosti se v zemi původu nepokusila řešit (neobrátila se s žádostí o pomoc na státní orgány či neziskové organizace), nebyly v jejím případě naplněny důvody pro udělení azylu ani mezinárodní ochrany.

[12] Ke stěžovatelkou zmiňované vadě správního řízení spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu lze poznamenat, že „[n]*ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Správní orgán rozhodující ve věci mezinárodní ochrany musí podle závěrů vyslovených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, při osobních pohovorech postupovat tak, aby žadateli o udělení mezinárodní ochrany umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti [§ 23 zákona o azylu ve spojení s čl. 13 odst. 3 procedurální směrnice (č. 2005/85/ES)]. Co se týče kvality a dostatečnosti důkazů opatřovaných správním orgánem v azylovém řízení, lze odkázat především na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publikovaný pod č. 1825/2009 Sb. NSS, z něhož vyplývá požadavek, aby informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany byly v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Judikatura Nejvyššího správního soudu rovněž zmiňuje, že „[v] *řízení o udělení azylu musí správní orgán často rozhodovat v důkazní nouzi. Za této situace je nutné při hodnocení důkazů vzít v úvahu také způsob výkonu státní moci v zemi původu, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti, které mohou mít vliv na naplnění důvodů pro udělení azylu*“ (srov. rozsudek ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89). Popsané požadavky na dokazování v azylovém řízení dle krajského soudu žalovaný respektoval a ani Nejvyšší správní soud závěry krajského soudu ohledně dostatečnosti skutkových zjištění v azylovém řízení nezpochybňuje. V tomto směru lze dodat, že krajský soud v projednávaném případě svůj závěr o nedůvodnosti žádosti o udělení azylu odůvodnil i nevěrohodností výpovědí stěžovatelky, neboť tvrzení uváděná stěžovatelkou v azylovém řízení a v řízení před krajským soudem se lišila. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 - 105, nevěrohodnost tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu, zejména vzhledem k jejich rozporuplnosti, znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. I v tomto ohledu byl tedy postup krajského soudu plně v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[13] Konečně k námitkám stěžovatelky ohledně nesprávného vyhodnocení podmínek pro přiznání humanitárního azylu, lze předně uvést, že smysl „*institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v*

situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní" azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu" (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. Rozhodnutí o udělení či neudělení humanitárního azylu proto soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu. Soudu nepřísluší hodnotit, zda byly dány humanitární důvody či nikoli, to je věcí diskrečního oprávnění správního orgánu. Pokud správní orgán řádně zjistí a posoudí osobní situaci žadatele i stav v jeho zemi, a pokud z těchto skutečností sám nevyvodí důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48). Rozhodnutí o udělení či neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu *„podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry"* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 - 72, publikovaný pod č. 375/2004 Sb. NSS). V intencích závěrů shora citované judikatury krajský soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného o neudělení humanitárního azylu stěžovatelce podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný dle krajského soudu při zkoumání důvodů pro udělení humanitárního azylu zohlednil všechny relevantní skutečnosti případu (zvážil nepříznivý zdravotní stav stěžovatelky) a své rozhodnutí v tomto směru přezkoumatelným způsobem odůvodnil. S uvedeným závěrem krajského soudu se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

[14] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že námitky, jež stěžovatelka učinila předmětem sporu, byly v judikatuře zdejšího soudu řešeny a krajský soud se nedopustil žádného pochybení, které by mohlo přivodit odlišnost rozhodnutí ve věci samé, a které by tak založilo přijatelnost kasační stížnosti.

[15] Judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky, které stěžovatelka vznesla v kasační stížnosti. Kasační stížnost tedy svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky; Nejvyšší správní soud ji proto shledal ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[17] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2013, č. j. 1 Azs 1/2013 - 27, byl stěžovatelce ustanoven zástupcem advokát JUDr. Pavel Rameš; v takovém případě platí

hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci náleží mimosmluvní odměna za dva úkony právní služby (tj. převzetí a příprava zastoupení, doplnění kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu). Soud proto přiznal ustanovenému zástupci v souladu se sazbou mimosmluvní odměny 2 × 3.100 Kč za dva úkony právní služby [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 2 × 300 Kč jako paušální náhradu výdajů s těmito úkony spojenými (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, zvýšil Nejvyšší správní soud v souladu s § 57 odst. 2 s. ř. s. tuto částku o 1.428 Kč odpovídající této dani. Celkem tedy zástupci náleží 8.228 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2013

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu